

Paweł KORZONDKOWSKI*

ORGANIZACJA MONARCHISTÓW POLSKICH – IDEA I HISTORIA

Streszczenie

Ruch monarchistyczny w Polsce nie jest zbyt popularny, rzadko można usłyszeć o działalności monarchistów, ich postulatach i poglądach. w tym artykule podjęto się próby przedstawienia idei i historii Organizacji Monarchistów Polskich, polskiego stowarzyszenia obecnego w przestrzeni publicznej od 1989 roku. w pierwszym rozdziale opisano początki działalności tej organizacji, następnie omówiono trzy konstytuujące ją idee: tradycjonalizm katolicki, legitymizm i wolny rynek. Te trzy idee tworzą swego rodzaju „ideową triadę”, której przyjęcie wymagane jest od każdego, kto pragnie wstąpić do stowarzyszenia. w ostatnim rozdziale omówiono najważniejsze wydarzenia z ostatnich lat działalności Organizacji Monarchistów Polskich.

Słowa kluczowe: monarchia, legitymizm, tradycjonalizm, wolny rynek, konserwatyzm

Wstęp

Organizacja Monarchistów Polskich¹ została założona w 1989 roku. Dwadzieścia pięć lat jej istnienia to ogrom pracy na niwie ideowej, mnóstwo zorganizowanych konferencji, prelekcji, manifestacji, publikacja czterdziestu sześciu numerów pisma „Rojalista”, kilka książek wydanych pod patronatem organizacji i regularnie aktualizowana strona internetowa. To wszystko składa się na ogromny materiał badawczy dla osoby zainteresowanej ideami politycznymi.

Mimo iż Organizacja Monarchistów Polskich jest obok Klubu Zachowawczo-Monarchistycznego² jedną z dwóch największych,

* Paweł Korzondkowski, doktorant na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

¹ Dalej: OMP.

² Dalej: KZM – polska organizacja metapolityczna i ideowa o charakterze tradycjonalistycznym, kontrrewolucyjnym, konserwatywnym i katolickim, założona 7 marca 1988 r., zarejestrowana jako stowarzyszenie. Organem klubu jest pismo: „Pro Fide Rege et Lege” i Portal Myśli Konserwatywnej konserwatyzm.pl. Zob.:

działających we współczesnej Polsce organizacji konserwatywno-monarchistycznych, brak literatury traktującej o tej organizacji³. Chcąc więc przedstawić jej ideę i historię trzeba sięgnąć do źródeł, a więc wydawanego przez organizację pisma, dokumentów programowych, książek i tekstów publikowanych na stronie OMP. Taką też metodę przyjęto w tym artykule. Po pierwszym, przedstawiającym początki organizacji rozdziale omówiono najważniejsze dla niej idee (częściowo odnosząc się do ich recepcji w historii działalności OMP): tradycjonalizm katolicki, legitymizm, wolny rynek. w piątym rozdziale omówiono ostatnie lata działalności. Tradycjonalizm katolicki, legitymizm i wolny rynek stanowią ideową triadę, której przyjęcie jest wymagane od każdej osoby chcącej do wstąpić do OMP⁴.

1. Początki działalności

Organizacja Monarchistów Polskich, początkowo funkcjonująca pod nazwą „Międzystanowa Organizacja Monarchistyczna”, powstała 16 listopada 1989 roku we Wrocławiu z inicjatywy Adriana Nikiela i Artura Stanisława Rusinka⁵. Nikiel jest prezesem OMP od momentu

http://metapedia.konserwatyzm.pl/wiki/Klub_Zachowawczo-Monarchistyczny [01. 06. 2011].

³ Autorowi artykułu wiadomo o istnieniu dwóch pozycji traktujących o idei i historii OMP. Pierwszą z nich jest zapis wykładu wygłoszonego na konferencji naukowej przez Norberta Wójtowicza w 1998 roku. Temat tego wykładu brzmiał *Organizacja Monarchistów Polskich jako przejaw młodzieżowej skrajnej prawicy 1989-1998*. Drugi tekst to artykuł Tomasza Koziełło pt. *Myśl konserwatywno-narodowa w Polsce po 1989 roku*, który jednak obok OMP przedstawia także Klub Zachowawczo-Monarchistyczny, Klub Konserwatywny w Łodzi i Tradycjonalistyczno-Konserwatywne Stowarzyszenie „Prawica Narodowa”. Zob.: N. Wójtowicz, *Organizacja Monarchistów Polskich jako przejaw młodzieżowej skrajnej prawicy (1989-1998)*, Wrocław 2003; T. Koziełło, *Myśl konserwatywno-narodowa w Polsce po 1989 roku*, „Pro Fide Rege et Lege” nr 2(61), 2008, s. 5-31.

⁴ „Staram się patrzeć na politykę i metapolitykę realistycznie – fundamentem ideowym zawsze musi być (...) tzw. OMPowska triada.” – Prezes OMP Adrian Nikiel w wywiadzie dla internetowego magazynu „Młodzież Imperium”. Cyt. za: <http://mi.rydzyk.net/0022/zasoby/45.html> [02. 06. 2011]; zob. także odpowiedź na ankietę magazynu „Reakcjonista”, w której na pytanie: „Jakie elementy mógłby Pan wskazać jako immanentne, charakterystyczne, najważniejsze cechy prawicy?” Adrian Nikiel odpowiedział: „Tradycjonalizm, legitymizm, opcja wolnorynkowa” – cyt. za: *Istota prawicy (Ankieta)*, „Reakcjonista – Pismo Tradycjonalistycznej Prawicy”, nr VI, 2008, s. 25.

⁵ Zob. <http://www.legitymizm.org/organizacja> [08. 09. 2014].

założenia organizacji. Urodził się w 1973 r. we Wrocławiu. z zawodu jest technikiem księgarzem, ukończył także studia politologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim. Od maja 1992 r. jest wydawcą i redaktorem naczelnym pisma „Rojalista”. w tym samym roku (1992) związał się z wrocławskim oddziałem Unii Polityki Realnej; w 2011 dołączył do Kongresu Nowej Prawicy⁶. *Statut, Deklaracja ideowa, Manifest katolicki, Manifest narodowy i Manifest ekonomiczny* organizacji, powstawały na przełomie lat 1989/1990 i później. 16 października 1990 podpisano *Drugi Akt Założycielski Organizacji*, który rozwijał postanowienia Aktu z 16 listopada 1989 roku, zmieniono także nazwę, na tę, pod którą organizacja funkcjonuje obecnie⁷. Organizacji nigdy nie planowano rejestrować. Na przestrzeni lat zmieniało się także nazewnictwo władz OMP i ich podział. Obecnie władzami Organizacji są: Prezes, Konwent, Rada Naczelna i Sąd Honorowy⁸. Prezes pełni swoją funkcję dożywotnio lub do chwili wyrażenia mu votum nieufności przez Konwent. Konwent ma obowiązek zbierać się co najmniej raz do roku, w jego skład wchodzi wszyscy członkowie organizacji. Rada naczelna jest władzą wykonawczą, obecnie stanowią ją: Wiceprezes, Skarbnik i Strażnik Praw. Sąd honorowy ma za zadanie orzekać w sprawach spornych dotyczących interpretacji postanowień Statutu, przypadków złamania Statutu oraz w sprawach o utratę honoru. w jego skład wchodzi Strażnik Praw i dwóch ławników. Liczba członków Organizacji Monarchistów Polskich na przestrzeni całej, dwudziestopięcioletniej działalności była niska. Początkowo stanowiło ją zaledwie sześć osób, z biegiem czasu liczba ta wzrosła do kilkudziesięciu członków, nigdy nie przekraczając pięćdziesięciu⁹.

Celem, który postawiła przed sobą OMP, zgodnie z punktem pierwszym *Deklaracji Ideowej* jest „budowa Wielkiej Polski – Katolickiego Państwa Narodu Polskiego”. Formą ustrojową przyszłej

⁶ Zob. <http://www.legitymizm.org/prezes> [08. 09. 2014]. Warto w tym miejscu dodać, że Organizacja Monarchistów Polskich jest „stowarzyszeniem autorskim”; za jej kształt ideowy odpowiada Adrian Nikiel. Poglądy, które prezes OMP prezentuje w swojej publicystyce są w wielu kwestiach obligujące dla członków stowarzyszenia, tak więc analizując doktrynę organizacji w tym artykule często powoływano się na pisarstwo Adriana Nikiela. Zob. A. Nikiel, *Nie tylko ideą żyjemy...*, „Rojalista – Pro Patria. Pismo narodowo-konserwatywne” (dalej: „Rojalista”), nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 36.

⁷ N. Wójtowicz, *Organizacja...*, s. 7-8.

⁸ Zgodnie z rozdz. IV, art. XI *Statutu Organizacji Monarchistów Polskich*. Zob. <http://www.legitymizm.org/statut> [08. 09. 2014].

⁹ dane szacunkowe uzyskane od prezesa Adriana Nikiela

Wielkiej Polski ma być monarchia¹⁰, jej gospodarka musi opierać się na zasadach prawdziwie wolnego rynku, religia katolicka ma stać się religią dominującą. Środkiem wiodącym do budowy Wielkiej Polski ma być przede wszystkim działalność edukacyjno-informacyjna¹¹. Po osiągnięciu celu ma nastąpić rozwiązanie organizacji¹². Adrian Nikiel twierdził, że pełna realizacja programu Unii Polityki Realnej¹³ będzie konieczna przed samą restauracją monarchii w Polsce¹⁴. Od 2011 roku prezes OMP związany jest z Kongresem Nowej Prawicy, partią będącą – w pewnym sensie – spadkobierczynią Unii Polityki Realnej; z przejściem władzy przez tę partię i realizacją jej programu Adrian Nikiel wiąże obecnie „możliwość realizacji celów ustrojowych OMP”¹⁵.

Korzystając z możliwości dotarcia do szerszej grupy odbiorców w maju 1992 roku zaczęto wydawać pismo „Rojalista” (którego podtytuł brzmiał początkowo „Biuletyn Organizacji Monarchistów Polskich”, od numeru dziesiątego zmieniono tytuł na „Rojalista – Pro Patria” z podtytułem „Pismo narodowo-konserwatywne”), które można uznać za oficjalny „organ prasowy” organizacji. Przez okres ponad dwudziestu lat istnienia pisma zmieniał się jego format i częstotliwość ukazywania, jak dotąd (wrzesień 2014 r.) ukazało się 48 numerów. Pierwszy numer był bardzo skromny w formie, jak i treści. Stanowiły go trzy kartki formatu

¹⁰ Wiąże się to z silną wrogością do demokracji. w preambule *Statutu Organizacji Monarchistów Polskich* można przeczytać: „Ustrój demokratyczny, niwecząc siłę i ciągłość władzy, powoduje ustawiczną zmianę praw i nieudolne ich wykonywanie. Wywołuje przez to niepewność jutra obywateli, niszczy dobrobyt, moralność i kulturę, doprowadzając z biegiem czasu państwa do upadku, a narody do zdziczenia. Demokracje wstrząsane są walkami partii i brakiem miłości bliźniego”.

¹¹ *Statut Organizacji Monarchistów Polskich*, rozdz. II, art. IV i V.

¹² „Organizacja zakończy swoją działalność po restytucji Królestwa Polski – po koronacji Króla” – Cyt. za: *Statut Organizacji Monarchistów Polskich*, rozdz. VII, art. XX.

¹³ Polska partia polityczna, istniejąca od 1988 roku. Związane z nią były, bądź nadal są takie osoby, jak: Janusz Korwin Mikke, Julia Pitera, Stanisław Michalkiewicz, Stefan Kisielewski. Ideowo „Unia Polityki Realnej jest partią konserwatywno-liberalną. Łączymy tradycjonalistyczne normy moralne z przekonaniem o wyższości wolności w życiu społecznym i ekonomicznym” – Cyt. za: <http://www.upr.org.pl/main/index.php?strid=1&katid=79> [15. 06. 2011].

¹⁴ o *królu Korwinie, rojalizmie i UPR z Adrianem Niklem rozmawia Natalia Dueholm* – <http://www.legitymizm.org/nikiel-wywiad-najwyzszy-czas> [02. 06. 2011].

¹⁵ „Wobec realiów politycznych współczesnej Polski możliwość realizacji celów ustrojowych OMP widzi w przejściu władzy przez Kongres Nowej Prawicy i konsekwentnej realizacji programu politycznego i gospodarczego tej partii”. Cyt. za: <http://www.legitymizm.org/prezes> [16. 09. 2014].

A4. w numerze tym oprócz wstępu znalazły się także: *Deklaracja Ideowa OMP*, *Projekt Wielkiej Rady Koronnej* Adriana Nikła, *Definicje konserwatyzmu, komunikaty*, a nawet jedna recenzja (kasety „Lata walk ulicznych” zespołu *Legion*) w dziale *Kultura*¹⁶. Drugi numer „Rojalisty” ukazał się miesiąc później, w czerwcu 1992. Wydrukowano w nim m.in. *Manifest katolicki* Organizacji, *Hymn Młodych*¹⁷, *Słowo o monarchii realnej*, wiersze, komunikaty i listy. Wprowadzono dział *Religia*¹⁸. Trzeci numer pisma wyszedł na przełomie września i października 1992 roku i był bardziej rozbudowany. Oprócz *Manifestu Narodowego*, *komunikatów*, kilku artykułów i listu z polemiką do niego, zawierał *projekt przysięgi członkowskiej Organizacji Monarchistów Polskich*¹⁹. w numerze czwartym znalazła się m.in. relacja z i Konwentu Organizacji, który odbył się we Wrocławiu 14 listopada 1992 roku²⁰.

Kolejne numery pisma stawały się coraz bardziej obszerne, wychodziły jednak rzadziej; z miesięcznika „Rojalista” stał się pismem ukazującym się raz na 2-3 miesiące. Informowano w nim o wydarzeniach związanych z prawą stroną polskiej i światowej sceny politycznej, publikowano oświadczenia, artykuły (nie tylko członków OMP) na różne tematy, prowadzono „kampanię informacyjną” o sytuacji w Kościele, połączoną z apostolatem na rzecz Tradycji katolickiej, propagowano wolny rynek, reprivatyzację i prywatyzację majątku państwowego.

W roku 1994 Organizacja Monarchistów Polskich weszła w skład Polskiego Towarzystwa Monarchistycznego, które było porozumieniem lokalnych stowarzyszeń monarchistycznych. Na czele towarzystwa stanął Adrian Nikiel²¹. Ideowo Organizacja Monarchistów Polskich od samego początku swojego istnienia utożsamia się z konserwatywno-monarchistycznymi stronnictwami na całym świecie takimi jak: „(...)

¹⁶ „Rojalista. Biuletyn Organizacji Monarchistów Polskich” (dalej: „Rojalista”), nr 1, V 1992.

¹⁷ Hymn Młodych – polska pieśń powstała w 1926 jako hymn Obozu Wielkiej Polski. Autorem tekstu jest Jan Kaspróicz. w wersji używanej przez OMP (od 16 listopada 1989 jako oficjalny hymn OMP) nie zawiera ostatniej zwrotki. Zob. <http://www.legitymizm.org/hymn> [03. 06. 2011].

¹⁸ „Rojalista”, nr 2, VI 1992.

¹⁹ *Projekt przysięgi członkowskiej Organizacji Monarchistów Polskich*, „Rojalista”, nr 3, IX-X 1992, s. 11. Podczas pierwszego Konwentu OMP ustalono, że projekt przysięgi członkowskiej nie będzie obowiązywał. Zob. *Przebieg, uchwały i postanowienia i Konwentu Organizacji Monarchistów Polskich*, „Rojalista”, nr 4, XI-XII 1992, s. 4.

²⁰ Ibidem, s. 3-4.

²¹ N. Wójtowicz, *Organizacja...*, s. 8.

legitymizm²² we Francji, jakobityzm²³ na Wyspach Brytyjskich, ruch neoburboński²⁴ w Neapolu, karlizm²⁵ w Hiszpaniach, miguelizm²⁶ w Portugalii²⁷.

Wyrazem syntezy ideowej, na którą, obok legitymizmu i wolnego rynku składał się jeszcze katolicki tradycjonalizm, było stworzenie przez Adriana Nikiela doktryny „narodowego konserwatyzmu”, co zaowocowało wydaniem książki *Narodowy konserwatyzm*, a także wcześniejszym artykułem w „Rojaliście” pt. *Czym jest narodowy konserwatyzm*²⁸. Dla Prezesa OMP „prawdziwy monarchizm i narodowy konserwatyzm to synonimy”²⁹. Miałby on być skałą między dwoma biegunami skrajnej prawicy, a więc autorytaryzmem i libertarianizmem³⁰. Przymiotnik „narodowy” miał oddawać jego masowy charakter, potrzebny w czasach, gdy konserwatyzm już dawno przestał być ideologią klas posiadających, i w których zatracił się klasowo-hierarchiczny układ stosunków społecznych³¹.

²² „Legitymizm francuski (franc. *légitimisme*, od *légimité* – prawowitość) – najstarsza polityczna doktryna we Francji, związana z teologią polityczną monarchii chrześcijańskiej i opowiadająca się za wiernym przestrzeganiem zawartych w prawie zwyczajowym Królestwa Francji (...) norm fundamentalnych, określających reguły sukcesji Korony Francuskiej” – cyt. za: J. Bartyzel, *Legitymizm. Historia i teraźniejszość*, Wrocław 2009, s. 10-15.

²³ Jakobityzm (ang. *Jacobitism*, od łac. *Jacobus* – Jakub) – angielsko-szkocko-irlandzki legitymizm monarchiczny <<jakobitów>> dochowujących wierności prawowitej dynastii Stuartów (szkoc. Stewartów) po obaleniu w 1688 przez Parlament katolickiego króla Jakuba II(VII). Zob. tamże, s. 3-9.

²⁴ Neoburbońskie Stowarzyszenie Kulturalne – Ruch Neoburboński (z wł. *Associazione Culturale Neoborbonica – Movimento Neoborbonico*) – stowarzyszenie legitymistyczne założone w 1993 roku w Neapolu. Zob. ibidem, s. 29-35.

²⁵ Karlizm (hiszp. *carlismo* – od imienia Carlos /Karlos/Karol/) – potoczne określenie istniejącego od 1833 hiszpańskiego ruchu politycznego, występującego w obronie praw do tronu wydziedziczonego infanta Don Karlosa i jego potomków. Zob. ibidem, s. 16-22.

²⁶ Miguelizm (portug. *miguelismo* – od imienia Miguel /Michał/) – potoczne określenie ruchu legitymistycznego w Portugalii, broniącego praw do tronu Dom Miguela (króla Michała I) i jego potomków oraz dążącego do restauracji monarchii tradycyjnej, katolickiej i absolutnej. Zob. ibidem, s. 23-28.

²⁷ Zob. <http://www.legitymizm.org/organizacja> [03. 06. 2011].

²⁸ A. Nikiel, *Czym jest narodowy konserwatyzm*, „Rojalista”, nr 4, XI-XII 1992, s. 5-7.

²⁹ A. Nikiel, *Narodowy konserwatyzm*, Wrocław 1996, s. 4.

³⁰ Ibidem, s. 5.

³¹ Ibidem, s. 7-8.

Następną po *Narodowym konserwatyzmie* autorską pozycją Adriana Nikiela była książka *Głos skrajny*³², przez autora uznana za dopełnienie pierwszej, nie będąc jednak przy tym głosem reprezentatywnym dla Organizacji Monarchistów Polskich. Książka ta, to zbiór artykułów, polemik i listów prezesa dotyczących wydarzeń z okresu 1996-1998. w początkowym okresie działalności OMP (a za taki należy uznać rok 1992) opublikowano także broszurę Norberta Tomczyka pt. *Demograficzne skutki aborcji w Polsce*³³.

Pierwsze lata działalności organizacji to krystalizacja jej doktryny, nawiązanie współpracy z szeroko pojętą prawicą, rozbudowa struktur i zaznaczenie swojej obecności na prawej stronie sceny *metapolitycznej*.

2. Tradycjonalizm katolicki

Tradycjonalizmu katolicki jest „w szerszym znaczeniu (...) reakcją na wszelkie tendencje progresistowskie i (neo)modernistyczne, postrzegane jako ukryta bądź jawna herezja”³⁴. Cechą charakterystyczną środowisk tradycjonalistycznych jest wierność klasycznemu rytowi rzymskiemu mszy świętej i odrzucenie, lub przynajmniej pełna wątpliwości rezerwa w stosunku do nowego rytu mszy świętej³⁵. W łonie środowiska tradycjonalistycznego można wyróżnić cztery grupy, które różnicuje stopień radykalizmu i forma oporu względem zmian w Kościele. Pierwszą tworzą tzw. środowiska indultowe, a więc np. Bractwo św. Piotra i inne wspólnoty związane z liturgią „trydencką”, które jednak pozostają w pełnej jedności z papieżem i biskupami. Grupę drugą tworzą „członkowie i wierni korzystający z posługi duszpasterskiej Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X”³⁶. Trzeci nurt reprezentują dość mocno zróżnicowane środowiska, które łączy „doktrynalny sedewakantyzm, tj. (...) przekonanie, że wobec popadnięcia całej <<posoborowej>> hierarchii kość[ielnej] w rozliczne herezje, <<nowy>> Kościół <<koncyliarny>> nie jest już katol[icki], lecz heretycki i schizmatyczny, a tron pap[ieski] aktualnie jest <<pusty>> (*sede vacante*) i nie wiadomo kiedy i jak zostanie obsadzony”³⁷. Jedynym polskim

³² A. Nikiel, *Głos skrajny*, Wrocław 1998.

³³ Zob. <http://www.legitymizm.org/organizacja> [03. 06. 2011].

³⁴ J. Bartyzel, *Tradycjonalizm*, [w:] *Encyklopedia polityczna*, (red.) J. Bartyzel, B. Szlachta, A. Wielomski, t. 1, Radom 2007, s. 417.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Ibidem, s. 418.

³⁷ Ibidem.

duchownym oficjalnie reprezentującym to stanowisko jest związany początkowo z Bractwem św. Piusa X ks. Rafał Trytek³⁸. Czwartą grupę stanowią tzw. „konklawiści”, czyli tradycjoniści, którzy przekonani o zajmowaniu Stolicy Apostolskiej przez antypapieża, sami wybrali sobie własnych „papieży”, a także stworzyli swoje „kościóły”³⁹. Do Organizacji Monarchistów Polskich przyjmowane są osoby podzielające teologiczno-liturgiczne stanowiska pierwszych trzech grup⁴⁰.

Sam *Manifest katolicki* organizacji, w którym można przeczytać „Organizacja Monarchistów Polskich (...) za swój cel (równorzędny z fundamentalnym postulatem restauracji monarchii) uważa bezwzględną walkę z modernizmem i protestantyzmem w Kościele Rzymskim — Mistycznym Ciele Chrystusa” nie pozostawia wątpliwości co do ważności kwestii obrony Tradycji katolickiej w jej działalności. z tego też powodu wiele miejsca na łamach „Rojalisty” poświęcono na poruszanie zagadnień związanych z Tradycją katolicką. Od drugiego numeru pisma wprowadzono rubrykę *Religia*, w której publikowano teksty często zapomnianych i obecnie mniej popularnych modlitw, wiersze i artykuły. Już w pierwszym numerze pisma, w dziale *Komunikaty* informowano, że „przy OMP działa wrocławska grupa Ligi Katolickiej. Wszystkich integrystów zainteresowanych współpracą zapraszamy do siedziby OMP⁴¹. Kilka lat później, na łamach *Narodowego konserwatyzmu* Adrian Nikiel wskazywał na potrzebę powstawania przy parafiach grup tradycjonalistów, mających piętnować nowinki i walczyć, na miarę swoich skromnych możliwości, o powrót starego ładu i przywrócenie prawdziwie katolickich obrzędów⁴².

Chociaż Organizacja Monarchistów Polskich nie reprezentuje oficjalnie żadnej z czterech „ścieżek tradycjonalistycznych”, czytając „Rojalistę” można zauważyć przesunięcia akcentowe dla określonych stanowisk doktrynalno-liturgicznych. w numerze 2(11) pojawił się artykuł Tomasza Niecikowskiego *Wierni Tradycji* na temat

³⁸ Na temat tej postaci: zob. <http://www.legitymizm.org/trytek> [04. 06. 2011].

³⁹ J. Bartyzel, *Tradycjonalizm...*, s. 418.

⁴⁰ „Aktywiści OMP to osoby oddane Tradycji katolickiej. są wśród nich zarówno zwolennicy Bractwa Św. Piusa X, sedewakantyści, jak też tak zwani „petryści” – Adrian Nikiel w wywiadzie dla pisma „Opcja na Prawo”. Cyt. za: <http://www.legitymizm.org/nikiel-wywiad-opcja-na-prawo> [20. 06. 2011].

⁴¹ *Komunikaty*, „Rojalista”, nr 1, V 1992, s. 5.

⁴² A. Nikiel, *Narodowy...*, s. 22.

wspomnianego już Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X⁴³. Zaś od następnego, numeru wprowadzono rubrykę *Wiadomości z Econe. Przegląd czasopism Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X*, która jednak istniała tylko do numeru 2/3(14). Najlepiej oficjalną postawę organizacji (akceptacja dla pierwszych z trzech nurtów tradycjonalizmu) prezentuje numer 1(32) „Rojalista”. Obok *Przeglądu prasy wydawanej przez katolików integralnych* autorstwa sedewakantysty Roberta Nogackiego⁴⁴ widnieje artykuł Łukasza Kluski *Wierność przez rozłam?*⁴⁵, którego autor prezentuje spojrzenie bliskie linii bractwa św. Piotra. Na tekst ten polemiką odpowiedział Paweł Bolek⁴⁶. Ostatnie numery pisma⁴⁷ swoimi tekstami często zapełnia sedewakantystyczny ksiądz Rafał Trytek. Świadczy to o wyraźnej radykalizacji stanowiska samego prezesa, który kilka lat temu zaczął przychylić się do tej hipotezy⁴⁸.

Jak już wspomniano, doktryna polityczna OMP jest całościowa, organizacja dąży do przebudowy całego porządku społeczno-politycznego państwa, a także powrotu Tradycji do Kościoła i moralności w narodzie. Kwestie religijne wydają się mieć pierwszorzędne znaczenie, co dobitnie zaakcentowano w *Manifeście katolickim*: „Organizacja Monarchistów Polskich uznaje, iż Król zesłany przez Ducha Świętego musi być katolikiem, albowiem tylko wtedy restauracja monarchii będzie służyć duchowej jedności władzy i społeczeństwa. (...) Władza katolicka musi więc tworzyć warunki do życia moralnego prowadzącego ku zbawieniu. Do realizacji tego celu niezbędna jest harmonia między działaniem politycznym, a zasadami moralnymi”⁴⁹. Aby hierarchicznie

⁴³ T. Niecikowski, *Wierni Tradycji – Bractwo Kapłańskie Św. Piusa X*, „Rojalista”, nr 2(11), IV-V 1994, s. 1-3.

⁴⁴ R. Nogacki, *Przegląd prasy wydawanej przez katolików integralnych*, „Rojalista”, nr 1(32), XI 2000 – III 2001, s. 6-7.

⁴⁵ Ł. Kluska, *Wierność przez rozłam?*, „Rojalista”, nr 1(32), XI 2000 – III 2001, s. 7-8.

⁴⁶ P. Bolek, *Tradidi quo et accepi*, „Rojalista”, nr 1(32), XI 2000 – III 2001, s. 8-9.

⁴⁷ Od nr 1(43). Zob. np.: R. Trytek, *Deklaracja*, „Rojalista”, nr 1(43), VII 2005 – VII 2006, s. 33; idem, *Pokolenie MP3*, „Rojalista”, nr 1(44), VIII 2006 – VIII 2007, s. 16-17; idem, *Msza Łacińska*, „Rojalista”, nr 1(45), IX 2007 – VI 2008, s. 2-3; idem, *Błogosławieństwo dla polskiego monarchizmu*, „Rojalista”, nr 1(46), VII 2008 – VII 2009, s. 1; idem, *Ankieta o monarchizmie polskim*, „Rojalista”, nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 7-8.

⁴⁸ „(...) trudno stać się sedewakantystą przypadkowo. Dochodziłem do tego przez kilka lat, ewoluując od wcześniej zajmowanej pozycji zwolennika linii Bractwa Świętego Piusa X”. – Adrian Nikiel w wywiadzie dla internetowego magazynu „Młodzież Imperium”. Cyt. za: <http://mi.rydzyk.net/0022/zasoby/45.html> [15. 06. 2011].

⁴⁹ *Manifest katolicki Organizacji Monarchistów Polskich*.

zorganizowane społeczeństwo mogło koegzystować w pokoju, poczuciu jedności i wspólnego celu potrzebne jest mu silne spoiwo. Wyznawanie tej samej religii, a więc dążenie do tego samego ostatecznego celu wydaje się idealnie spełniać to zadanie. We wspomnianym już *Manifeście katolickim* napisano: „Organizacja Monarchistów Polskich uważa za jeden ze swoich kardynalnych celów dążenie do duchowej jedności między władcą a poddanymi poprzez wspólnotę wiary w Jezusa Chrystusa”⁵⁰. Mocny nacisk na obronę obecności Kościoła w sferze publicznej, poddanie jej wpływowi religii katolickiej a także wymóg wyznawania tej wiary przez przyszłego króla nie świadczy o braku poszanowania dla innych wyznań. „Będziemy więc bronić obecności religii katolickiej jako panującej w Państwie Polskim, pamiętamy jednak o konieczności tolerancji dla innych wyznań”⁵¹ – stanowi końcowy fragment siódmego punktu *Deklaracji ideowej* organizacji.

Za fundament, na którym ma być zbudowana *Wielka Polska* Organizacja Monarchistów Polskich uznaje tradycyjny katolicyzm. Przyszły król jest powołany do tego, aby swoim postępowaniem nie przeczył zasadom katolicyzmu, ma także tworzyć poddanym warunki do życia moralnego. Pomimo akcentowania roli religii w swojej doktrynie, OMP nie jest organizacją religijną *sensu stricte*.

3. Legitymizm

Termin *legitymizm* pochodzi od łacińskiego słowa *legitimus*, znaczącego zgodny z prawem, uprawomocniony, stosowny i ma bezpośredni związek ze słowem *lex* – czyli prawo. Legitymizm jest zasadą prawowitości dynastycznej, wywodzoną z fundamentalnej normy chrześcijańskiej teologii politycznej, a więc normy o pochodzeniu władzy z prawa Bożego. Określa on porządek sukcesji naturalnej w monarchii dziedzicznej, obserwowany według reguł prawa zwyczajowego wykształconych w tradycji danego królestwa. Jako uświadomiony i zorganizowany ruch polityczny, a także doktryna pojawił się jako reakcja na polityczno-religijne rewolucje XVI-XVIII wieku⁵². Legitymizm posiada podwójny sens, nie sprowadza się tylko do aspektu formalnego, a więc prawowitości pochodzenia, ale także do tzw. prawowitości wykonywania (sprawowania) władzy („legitymizm celu”).

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ *Deklaracja ideowa Organizacji Monarchistów Polskich*, pkt. 7.

⁵² J. Bartyzel, *Legitymizm...*, s. 2.

Zgodnie z doktryną legitymizmu, aspekt formalny (pochodzenie) jest służebny względem prawowitości wykonywania. Jeśli władca staje się tyranem, apostatą (bądź popełnia inne wykroczenia przeciwko wierze) lub też niszczy tradycję powierzonego swojej władzy narodu; traci prawowitość wykonania, staje się uzurpatorem i może być obalony, na rzecz kogoś, kto będzie lepiej sprawował rządy w królestwie⁵³.

Zasada legitymistyczna jest kolejnym, po tradycjonalizmie katolickim, fundamentem ideowym Organizacji Monarchistów Polskich. Już kilkanaście lat temu, Adrian Nikiel nie odwołując się wprost do zasady legitymistycznej wyraził bardzo zbieżny z nią pogląd: „stwierdzając niezbywalność i suwerenność władzy królewskiej, rozumiemy, że żadna detronizacja i zmiana ustroju dokonana przez motłoch ośmupiony przez modernistów, demokratów i masonów nie ma mocy prawnej. Władza królów, choć zapomniana przez wielu, przechodzi z pokolenia na pokolenia dopóki istnieje dynastia”⁵⁴. w wielu numerach pisma „Rojalista” można znaleźć informację na temat (uważanych przez OMP za prawowitych) władców panujących zarówno realnie, jak i pozostających cały czas „na wygnaniu”⁵⁵.

Zważywszy na fakt, iż legitymiści w innych krajach Europy zazwyczaj posiadają pretendenta do tronu, a polscy monarchiści związani z organizacją Adriana Nikiela nikogo takiego nie mają, przywiązanie do legitymizmu w doktrynie OMP może zastanawiać. Legitymizm pozostaje „korzeniem” OMP, ze względu na jego teologiczne implikacje. Związany z organizacją Jacek Bartyzel w odpowiedzi na postawione przez siebie samego pytanie: „Po co współczesnym konserwatystom katolickim legitymizm, skoro jego praktyczne implikacje wydają się nie do

⁵³ Ibidem, s. 65-67.

⁵⁴ A. Nikiel, *Narodowy...*, s. 17.

⁵⁵ Zob. np.: A. Nikiel, *Wizyta Króla*, „Rojalista”, nr 2(6), IV-V 1993, s. 1; idem, *Królowa Niderlandów we Wrocławiu!*, „Rojalista”, nr 2/3(22/23), IV-VIII 1997, s. 1; idem, *Legitymizm Brytyjski – Dziedzictwo Jakobitów*, „Rojalista”, nr 2(28), V-VIII 1999, s. 2-4; idem, *Otto von Habsburg – Chrześcijanin, Cesarz, Europejczyk*, „Rojalista”, nr 3(29), IX 1999 – i 2000, s. 7-9; *z żałobnej karty*, „Rojalista”, nr 1(30), II-V 2000, s. 15; Ł. Kobeszko, *Brenda I*, „Rojalista”, nr 3(34), VIII-XII 2001, s. 17; S. P. Szyszkin, *Cesarska dynastia Romanowów na wygnaniu*, „Rojalista”, nr 1(35), I-V 2002, s. 10-11; *Kurier Królewski. Francja ma Królową!*, „Rojalista”, nr 1/2(42), XI 2004 – VI 2005, s. 31. Nie chodzi tu o „wygnanie” w dosłownym sensie tego słowa, a o fakt niesprawowania realnej władzy przez danego „króla z prawa”, jak w terminologii legitymistycznej określa się prawowitych monarchów.

ziszczenia we współczesnym świecie?⁵⁶”, zauważa, że powinno się być legitymistą, ponieważ to właśnie w tej idei jest odwzorowana autentycznie katolicka filozofia i teologia polityczna wykładana na przestrzeni wieków przez Magisterium Kościoła. Zaś obowiązkiem „żołnierzy tradycji” jest wierność prawdzie, bez względu na sprzyjające bądź też nie sprzyjające jej urzeczywistnieniu okoliczności. Legitymizm ma także swego rodzaju zadanie ochronne, jest ostrzeżeniem przed pokusą kultu nowożytnego bezosobowego państwa, raz reprezentującego dyktaturę proletariatu, raz totalitarne państwo wodzowskie, a innym razem państwo opiekuńcze, bądź jeszcze inne formy ustrojowe, nie mające jednak nigdy odwołania do rzeczywistej tradycji danego narodu⁵⁷. Wierność takiemu państwu, wykraczająca poza nakazane przez Chrystusa oddawanie „Bogu co boskie, a cesarzowi co cesarskie”, z punktu widzenia katolickich konserwatystów-legitymistów zawsze jest czymś złym. Jest więc legitymizm ochroną przed tzw. „realizmem nikczemnym”, czyli poglądem, w myśl którego dobrym jest służba każdej władzy (mająca na celu zdobycie jakiegoś wpływu i możliwości swobodnego działania), nawet jeśli jej działania są sprzeczne z podstawowymi zasadami moralności, prawem naturalnym i Bożym. Legitymiści odrzucają ten typ *realizmu* ponieważ niejako legitymizuje on działania złej władzy, potwierdzając jej prawomocność⁵⁸.

Pytany o drogę do przywrócenia monarchii w Polsce Adrian Nikiel, wskazując na podstawowe cechy jakimi powinien charakteryzować się przyszły król zauważył: „Mój ideał to monarcha pochodzący z prawowitego małżeństwa w ramach katolickiej dynastii”⁵⁹. Jest to jednak ideał, osoba która zostanie przyszłym królem Polski wcale nie musi pochodzić z rodziny królewskiej, ani nawet być arystokratą, koniecznym jest jednak, aby pochodziła z ważnie zawartego katolickiego

⁵⁶ J. Bartyzel, *Legitymizm...*, s. 78.

⁵⁷ J. Bartyzel, *Legitymizm...*, s. 79.

⁵⁸ Ibidem, s. 79.

⁵⁹ Zob. wywiad z Adrianem Nikiel dla Forum Młodzieży Prawicowej (xportal.pl): <http://www.legitymizm.org/nikiel-wywiad-xportal> [24. 06. 2011]. w innym wywiadzie (dla magazynu „Opcja na Prawo”) Prezes OMP zauważył: „Należy przede wszystkim pamiętać, że to nie my wybieramy Króla. Suweren musi się pojawić, powinien być rozpoznawalny dzięki swojej naturalnej charyzmie. Niestety, w Polsce nie możemy mówić o idei legitymizmu. To z pewnością jest problem, lecz naszym zadaniem jest wyprowadzenie z niego pewnego dobra, czyli instaurowanie w naszej Ojczyźnie nowej dynastii” – cyt. za: <http://www.legitymizm.org/nikiel-wywiad-opcja-na-prawo> [24. 06. 2011].

małżeństwa⁶⁰. Przyszły monarcha musi mieć świadomość, „że władzę absolutną należy skutecznie egzekwować wyłącznie na przypisanych jej przez Boga polach dla dobra wspólnego poddanych, a poza nimi rozpościera się obszar indywidualnych wolności, na którym to obszarze państwo nie ma nic do gadania”⁶¹. Musi więc przyszły król być przede wszystkim prawowiernym katolikiem, pamiętającym o celach, dla których istnieje władza (czyli dla stworzenia poddanym warunków do życia moralnego), a więc koniecznym jest, aby jego władza charakteryzowała się legitymizmem celu. Zasady legitymizmu pochodzenia w wypadku przywrócenia monarchii w Polsce zostaną wypracowane dopiero po pojawieniu się królewskiej dynastii (chyba, że Polski tron obejmie panująca już gdzieś na świecie dynastia posiadająca wypracowane reguły sukcesji).

Zdaniem prezesa OMP powrót do monarchii w Polsce nastąpi wtedy, gdy pojawi się człowiek godny bycia królem: „Korona Wielkiej Polski leży dziś w błocie partyjno-parlamentarnych intryg. Ten, kto będzie miał siłę ją podnieść, będzie ją nosić. Miecz Chrobrego zatonął w bagnie kłamliwych doktryn religijnych, politycznych, ekonomicznych. Ten, kto miecz wydobędzie z dna, będzie panować”⁶².

4. Wolny rynek

W doktrynie Organizacji Monarchistów Polskich wolny rynek, a także ściśle i nierozzerwalnie powiązana z nim kwestia własności zajmują bardzo istotną pozycję. Drugi punkt *Manifestu ekonomicznego* OMP głosi: „Gospodarka Wielkiej Polski musi być w pełni wolnorynkową i prywatną”⁶³. Wolność ekonomiczna ma być

⁶⁰ A. Nikiel, *Narodowy...*, s. 15.

⁶¹ <http://www.legitymizm.org/nikiel-wywiad-xportal> [24. 06. 2011].

⁶² A. Nikiel, *Głos...*, s. 28. w tym kontekście warto wspomnieć o deklaracji, którą „W hołdzie Najjaśniejszemu Panu, Królowi Polski” część członków Organizacji Monarchistów Polskich podpisała 25 października 2014 roku. w dokumencie tym można m.in. przeczytać „Widząc zatem rzeczywistą potrzebę i odczuwając prawdziwą tęsknotę za Królem Polski – którego władza ma być realna, bynajmniej nie tylko symboliczna, Który będzie z łaski Bożej panować i rządzić; Niniejszym deklarujemy: że kiedykolwiek nastąpi Jego powrót, my już dziś owemu przyszłemu, a nieznanemu Monarsze przysięgamy naszą wierność i posłuszne poddaństwo, oświadczamy wszem i wobec, że gotowiśmy stać przy Królu, który zechce podnieść i utrzymać Koronę Polską” – cyt. za i pełny tekst deklaracji: <http://www.legitymizm.org/hold> [22. 09. 2014].

⁶³ *Manifest ekonomiczny Organizacji Monarchistów Polskich*, pkt. 2.

fundamentem dla wszelkich innych wolności. w *Narodowym Konserwatyzmie* Adrian Nikiel napisał: „Uważam, że wszelka wolność, szczególnie ta publiczna (...) musi wzrastać na bazie wolności ekonomicznej. Państwo NK (...), musi stworzyć warunki do życia moralnego. Częścią takiego życia jest dobrobyt i własność prywatna”⁶⁴.

We wstępie do wyżej już przywołanego *Manifestu ekonomicznego*, można przeczytać: „nie interesuje nas tworzenie całościowego programu gospodarczego”⁶⁵. Wiąże się to z tym, że Organizacja Monarchistów Polskich zawsze jako swój najważniejszy cel przedstawiała restaurację monarchii, reforma stosunków ekonomicznych w państwie ma być do niego środkiem. Wolny rynek jest „niezbędny, jeżeli zamierzamy przeprowadzić nasz fundamentalny postulat ustrojowy — restaurację monarchii”⁶⁶. Dlatego też, zamiast zajmować się próbami stworzenia własnego systemu ekonomicznego, odwołano się do istniejących już koncepcji gospodarczych i autorytetu związanych z nimi myślicieli, takimi jak: Adam Smith, Ayn Rand, Milton Friedman, Fryderyk von Hayek, Gary Becker⁶⁷. Osoby powyżej wymienione są powszechnie kojarzonych z myślą liberalną. w opinii władz OMP odwoływanie się do dorobku myśli liberalnej w kwestiach gospodarczych nie świadczy o porzuceniu wierności idei konserwatywnej. Prawdziwie wolny rynek wymaga odpowiedzialności, kreatywności i uczciwości, musi się opierać na solidnych podstawach moralnych, paradoksalnie może nawet sprzyjać zwiększaniu się współczynnika (tak bardzo dziś pożądanego) przyrostu naturalnego i wrogości względem rozwodów, aborcji, przestępczości i eutanazji. Rozwiązanie lewicowe, szczególnie te, które wprowadzono w państwach Europy zachodniej i USA, takie jak wysoka płaca minimalna, gwarantowane zasiłki dla bezrobotnych, samotnych matek itp. nierzadko sprzyjają powstawaniu patologii, a nie ich ograniczaniu⁶⁸. Nie oznacza to jednak, że kapitalizm jest systemem idealnym; urząd ten posiada pewne mankamenty. Analizując historię myśli konserwatywnej

⁶⁴ A. Nikiel, *Narodowy...*, s. 14.

⁶⁵ *Manifest ekonomiczny Organizacji Monarchistów Polskich*.

⁶⁶ *Ibidem*.

⁶⁷ *Ibidem*.

⁶⁸ Ch. Murray, *Bez korzeni. Polityka społeczna USA 1950-1980*, przeł. P. Kwiatkowski, Poznań 2001.

nietrudno zauważyć, iż wielu konserwatystów było nieprzejednanymi krytykami kapitalizmu⁶⁹.

Manifest ekonomiczny, który tworzono niedługo po odzyskaniu przez Polskę wolności od systemu komunistycznego podaje konkretne działania, których wprowadzenie było uważane za konieczne dla prawidłowego ustanowienia stosunków własnościowych w państwie; uznano w nim, że: „wszelką własność państwową należy rozpisać na akcje”⁷⁰, po czym: „ustawowo zakazać ingerencji państwa w ekonomię”⁷¹. w 3(7) numerze „Rojalisty” z 1993 roku znalazło się oświadczenie przymierza *Zjednoczeni dla Wielkiej Polski* poświęcone sprawie reprivatyzacji, mającej poprzedzać prywatyzację majątku państwowego. Uznano w nim, że majątki zagrabione przez państwo należy oddać dawnym właścicielom, nawet wtedy, kiedy może się to wydawać bardzo trudne⁷².

Zakaz ingerencji państwa w gospodarkę w praktyce oznaczałby także dopuszczenie do obrotu dóbr dotąd zakazanych, takich jak np. narkotyki. Ten pomysł może się wydawać mocno kontrowersyjny. w książce *Głos skrajny* Adrian Nikiel próbował bronić tego stanowiska z pozycji katolickich stwierdzając: „jako katolik – obdarzony godnością dziecka Bożego, wiarą, rozumem i wolną wolą – muszę być zwolennikiem wolnego handlu narkotykami (...) być narodowym konserwatystą lub po prostu prawicowcem oznacza przyjęcie stwierdzenia <<wolność to odpowiedzialność>>, być narodowym konserwatystą to znaczy mieć luksus i obowiązek myślenia samodzielnego”⁷³. Nikiel zauważył także, że legalizacja narkotyków, wbrew obawom przeciwników takiego rozwiązania, raczej sprzyja zmniejszeniu się ilości narkomanów. Oczywiście pod warunkiem stworzenia takiego systemu, w którym każdy dorosły człowiek będzie ponosił konsekwencję swoich czynów, a więc za leczenie szkód na zdrowiu wyrządzonych przez zażywanie narkotyków, każdy będzie musiał płacić z własnej kieszeni⁷⁴. Zdaniem

⁶⁹ Zob. <http://www.frona.pl/blogi/w-okopach-swietej-trojcy/ograniczyc-wolny-rynek,13515.html> [20. 09. 2014]. Autor tego tekstu przedstawił długą listę osób (pośród których dominują konserwatyści różnych odcieni) będących krytykami „wolnego rynku”.

⁷⁰ *Manifest ekonomiczny Organizacji Monarchistów Polskich*, pkt. 3.

⁷¹ Ibidem.

⁷² *Oświadczenie Przymierza „Zjednoczeni dla Wielkiej Polski”*, „Rojalista”, nr 3(7), VI – VIII 1993, s. 2, 13.

⁷³ A. Nikiel, *Głos...*, s. 40-41.

⁷⁴ Ibidem, s. 41.

prezesa OMP zakazywanie używania jednych używek (narkotyki) przy jednoczesnym zezwoleniu na produkcję, sprzedaż i konsumpcję alkoholu i papierosów jest obłudne i nie ma żadnego logicznego uzasadnienia⁷⁵. Zdaniem Adriana Nikiela, tak długo, jak długo działania jednego człowieka nie szkodzą drugiemu państwo nie powinno mieć żadnego prawa ingerowania w nie. Za sposób, w jaki wykorzystano swoje życie, czy było dobre, czy też złe, każdy i tak odpowie przed Bogiem. Prezes OMP w tym kontekście dodaje: „zmuszanie do czynu dobrego jest równie niemoralne, jak zmuszanie do wyboru zła!”⁷⁶.

Sprzeciw wobec gospodarczej działalności państwa nie oznacza jednak opowiedzenia się przeciwko jego istnieniu. Organizacja Monarchistów Polskich dąży do budowy Wielkiej Polski, państwa silnego, nie zajmującego się jednak każdym aspektem życia obywateli. Dla członków OMP silne państwo to takie, które działa sprawnie na tych polach, które są przypisane jego wyłącznej (a jeśli nie wyłącznej, to dominującej) kompetencji, a więc obronności i prowadzeniu wojen, sądownictwie i administracji. Dla sfinansowania działań państwa konieczne jest istnienie podatków. OMP opowiada się za istnieniem trzech różnych podatków: pogłównego, emisyjnego i od nieruchomości. Wszystkie trzy mają być możliwie płaskie⁷⁷.

Mimo iż niektóre pomysły gospodarcze wysuwane przez Organizację mogą wydawać się utopijne, to w opinii jej władz są po prostu konieczne, ponieważ: „Organizacja Monarchistów Polskich uważa, iż jedynie prawdziwy kapitalizm jest drogą do Wielkiej Polski — Katolickiego Państwa Narodu Polskiego”⁷⁸. Tak jak czymś niezbędnym w kwestii religijnej w doktrynie OMP jest tradycyjny katolicyzm, zaś w ustrojowej legitymistyczny monarchizm, tak w gospodarce dopuszczalne są tylko rozwiązania wolnorynkowe⁷⁹.

⁷⁵ Ibidem.

⁷⁶ Ibidem, s. 43. Stanowisko Adriana Nikiela względem narkotyków i, patrząc szerzej, w kwestii uprawnień państwa do zakazywania, bądź zezwalania na używanie/sprzedaż/konsumpcję różnych dóbr i usług nie do końca pokrywa się ze stanowiskiem Kościoła. Zob. np.: <http://kosciol.wiara.pl/doc/2057015.Papiez-przeciw-legalizacji-tzw-miekkich-narkotykow> [20. 09. 2014].

⁷⁷ *Manifest ekonomiczny Organizacji Monarchistów Polskich*.

⁷⁸ Ibidem.

⁷⁹ A. Nikiel, *Nie tylko idea żyjemy...*, „Rojalista”, nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 36-37.

5. Czasy najnowsze

Ostatni rozdział artykułu nie jest zwięzłym przedstawieniem ostatnich lat działalności OMP, lecz opisem dwóch wydarzeń, które dobrze pokazują jej wierność względem konstytuujących ją idei. Pierwszym wydarzeniem, które opisano jest „secesja” Lubelskiego oddziału OMP i wiążące się z nią zarejestrowanie stowarzyszenia o nazwie „Organizacja Monarchistów Polskich”, które wobec braku posiadania analogicznej rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym przez macierzystą organizację, zaczęło sobie rościć prawo do wyłączności na funkcjonowanie pod tą nazwą. Druga sytuacja wiąże się z założoną na początku 2009 roku organizacją o nazwie Falanga, do której należało kilku najaktywniejszych przedstawicieli OMP a którzy, postawieni wobec konieczności wyboru między Organizacją Monarchistów Polskich lub Falangą ostatecznie wybrali tą drugą.

Nieistniejący już lubelski oddział OMP związany był z Łukaszem Kluską, synem znanego polskiego przedsiębiorcy Romana Kluski. Trudno dokładnie określić, jak długo Kluska należał do organizacji, jednak już w 32 (1(32) XI 2001 – III 2002) numerze „Rojalista” można znaleźć jego artykuł⁸⁰. Zaś z oświadczenia Adriana Nikiela pośrednio wynika, że członkiem Organizacji Monarchistów Polskich był od roku 2002⁸¹. Łukasz Kluska był prezesem Lubelskiego oddziału, który był jednym z najaktywniejszych w całej Polsce, jeśli chodzi o organizowane prelekcje, spotkania i manifestacje. w kwestiach religijnych, tzn. jeśli chodzi o stanowisko względem obecnej sytuacji w Kościele, Kluska związany był z Bractwem św. Piusa X, organizując często wykłady należących do niego księży. Oddział Lubelski zachowywał dużą niezależność względem wrocławskiej centrali; dość powszechnie wiadomo było także, że Kluska nie podziela sedewakantystycznego stanowiska prezesa Organizacji, że ma inne poglądy na kwestię prawowitości i pochodzenia władzy, a nawet iż oskarża Adriana Nikiela o rzekome zaburzenia psychiczne.

Z danych posiadanych przez Adriana Nikiela wynika, że prezes OMP Lublin już w 2007 roku podjął działania zmierzające do stworzenia swego rodzaju struktur równoległych i rejestracji organizacji. Rejestracja

⁸⁰ Ł. Kluska, *Wierność przez rozłam?*, „Rojalista”, nr 1(32), XI 2000 – III 2001, s. 7-8.

⁸¹ A. Nikiel, *Oświadczenie Contra libertatem coniurandi*, „Rojalista”, nr 1(46), VII 2008 – VII 2009, s. 3-4.

stała się faktem dnia 8 maja 2008 roku⁸². w reakcji na to wydarzenie Jacek Bartyzel opublikował oświadczenie, w którym stanowczo potępił działania Kluski⁸³. Niedługo po rejestracji „legalna” (tzn. zarejestrowana) Organizacja Monarchistów Polskich zaczęła wysuwać żądania zaprzestania działań pod szyldem OMP przez swoich dotychczasowych kolegów.

Stronę Łukasza Kluski w tym konflikcie zajął prezes Klubu Zachowawczo-Monarchistycznego Adam Wielomski. Krótko po dokonaniu rejestracji w KRS lubelski monarchista opublikował tekst pt. *Czy legitymizm jest chimerą?*⁸⁴, w którym zaatakował ideę legitymistyczną, przypisując chcącym jej bronić: wielką niesprawiedliwość, szaleństwo pysznego umysłu i grzech⁸⁵. Powiązał także dość ściśle kwestię legitymizmu z sedewakantyzmem, argumentując, że jedno i drugie stanowisko jest „owocem filozofii idealistycznej”⁸⁶. w odpowiedzi Łukaszowi Klusce tekst *Legitymizm w krzywym zwierciadle tomizmu-kluskizmu* opublikował Jacek Bartyzel⁸⁷. w swoim tekście Jacek Bartyzel stwierdził m.in., że prowadzenie przez Łukasza Kluskę sporu o legitymizm jest swego rodzaju przykrywką dla jego wcześniejszego występku, a więc secesji od macierzystej OMP, następnie toruński profesor przeszedł do wyłożenia podstawowych zasad konstytuujących tę filozofię polityczną z naciskiem na odparcie zarzutów Łukasza Kluski⁸⁸.

Niespodziewanie 3 września 2010 roku Łukasz Kluska opublikował oświadczenie⁸⁹, w którym odciął się od tych działań, poinformował, iż wycofuje się z działalności pod sztandarem konserwatyzmu bądź monarchizmu i wyraził zamiar wykreślenia z KRS zarejestrowanego przez siebie stowarzyszenia⁹⁰. Oświadczenie opublikowano na stronie www.legitymizm.org, zaś prezes Adrian Nikiel potwierdził jego

⁸² Ibidem, s. 3.

⁸³ J. Bartyzel, *Wobec sytuacji powstałej w Organizacji Monarchistów Polskich. Oświadczenie*, „Rojalista”, nr 1(46), VII 2008 – VII 2009, s. 2-3.

⁸⁴ Zob. http://prawica.net/node/14267?quicktabs_1=1 [29. 06. 2011].

⁸⁵ Ibidem.

⁸⁶ Ibidem.

⁸⁷ <http://www.legitymizm.org/legitymizm-tomizm-kluskizm> [29. 06. 2011]. w nieco zmienionej formie tekst ten znajduje się także w książce Jacka Bartyzela *Legitymizm. Historia i teraźniejszość*. Zob. J. Bartyzel, *Legitymizm...*, s. 62-79.

⁸⁸ Ibidem.

⁸⁹ Zob. <http://www.legitymizm.org/aktualnosci-oswiadczenie-kluska> [29. 06. 2011].

⁹⁰ Ibidem.

autentyczność, dodając: „wiadomość od p. Łukasza Kluski przyjąłem z uznaniem i nadzieją, że konflikty niszczące ruch monarchistyczny w Polsce dobiegną końca”⁹¹. Oświadczenie z 3 września 2010 roku można więc uznać za symboliczny koniec tego konfliktu. Konfliktu, który potwierdził konsekwentną antysystemowość Organizacji Monarchistów Polskich i jej stałą wierność w służbie idei legitymistycznej.

Drugie wydarzenie związane jest z organizacją o nazwie Falanga. Organizacja ta została założona w styczniu 2009 roku przez Bartosza Bekiera, wcześniej związanego z Obozem Narodowo Radykalnym i Młodzieżą Wszechpolską⁹². Główny czynnik konstytuujący dla tej organizacji od początku stanowiła radykalna wrogość względem obecnego porządku społeczno – polityczno – gospodarczego. Jej przywódca w pierwszym wywiadzie stwierdził: „Falanga jest szerokim ruchem, który w swoich założeniach niesie śmierć demokratyczno-liberalnemu światu. Niech nazywają to jak chcą”⁹³. o szerokim spektrum inspiracji ideowych dobitnie świadczy relacja ze spotkania ze studentami Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, które odbyło się 30 marca 2009 roku. Rzecznik prasowy Falangi, Ronald Lasecki relacjonując przebieg spotkania (sam był prelegentem) pisząc o części poświęconej doktrynie politycznej organizacji stwierdził, że jest ona: „próbą wyselekcjonowania, połączenia i twórczego przewartościowania najcenniejszych elementów wszystkich anty-demoliberalnych, anty-egalitarystycznych i antymaterialistycznych idei (...)”⁹⁴. Zaś wśród inspiracji personalnych wskazał na osoby związane z ideą nacjonalizmu i tradycjonalizmu takie, jak: Bolesław Piasecki, Tadeusz Gluziński, Adam Doboszyński, Roman Dmowski, Charles Maurras, Julius Evola, Plinio Correa de Oliveira, Juan Donoso Cortes, bł. Pius IX oraz myśliciele z kręgu Rewolucji Konserwatywnej i Nowej Prawicy w jej odmianach francuskiej i rosyjskiej⁹⁵.

Jednocześnie członkami Organizacji Monarchistów Polskich i Falangi byli związani z Krakowem Adam Danek i wyżej już

⁹¹ Ibidem.

⁹² Zob. Wywiad z Przywódcą Falangi – Bartoszem Bekierem, <http://www.falanga.booo.pl/bb.html> [30. 06. 2011].

⁹³ Ibidem.

⁹⁴ <http://archiwum.konserwatyzm.pl/publicystyka.php/Artykul/2913/> [30. 06. 2011]

⁹⁵ Ibidem.

przywołany Ronald Lasecki mieszkający w Warszawie⁹⁶. Adam Danek pełnił nawet od 25 października 2008 roku do 19 lipca 2010 roku funkcję II Wiceprezesa OMP, zaś Ronald Lasecki przewodniczył mazowieckiemu oddziałowi organizacji. Adrian Nikiel, mimo iż pozostawał w stosunku do Falangi mocno nieufny pozwolił jednak, aby już zasłużone dla OMP i wypróbowane osoby mogły należeć do jednej i drugiej organizacji. Początkowo współpraca między OMP i Falangą układała się dość harmonijnie, organizowano wiele wspólnych akcji, manifestacji i prelekcji. Między 1 sierpnia 2009 roku, a 14 czerwca 2010 roku odbyło się ich kilkadziesiąt⁹⁷. Mimo dobrze rozwijającej się współpracy na szczeblu lokalnym, prezes OMP nie zamierzał angażować całej Organizacji we wspólne działania. Wiązało się to z pewnymi rozbieżnościami ideowymi między Falangą i OMP. Jak już wspomniano, Organizacja Monarchistów Polskich opowiada się za całkowicie wolnym rynkiem, zaś Falanga, mimo wrogości względem socjalizmu w 4 punkcie swojego manifestu deklarowała, że jej celem jest „(...) nacjonalizacja strategicznych sektorów gospodarki mających wpływ na bezpieczeństwo narodowe”⁹⁸. Do tego dochodziła kwestia rozumienia roli narodu, zadań państwa, a także problem patrzenia na kwestię rewolucji, tzn. czy konserwatysta może, czy też może raczej nie powinien być rewolucjonistą, nawet w walce dla słusznej idei.

W 1(47) VIII 2009 – II 2010 numerze „Rojalisty” znalazł się tekst Ronalda Laseckiego pt. *Tradycjonalistyczny zakon ideowy, czyli czym powinna być OMP*. Autor stwierdził w nim: „nie wyobrażam sobie, by kiedyś w Organizacji Monarchistów Polskich znalazł się ktokolwiek wrogi tradycjonalizmowi katolickiemu i tym jego składowym, które są dla nas tak szczególnie istotne, mianowicie monarchizmowi i legitymizmowi, lecz zarazem jestem w stanie sobie wyobrazić członkostwo zarówno zwolennika gospodarki rynkowej (...), jak korporacjonisty lub stronnika etatyzmu”⁹⁹. Ronald Lasecki postulował, aby poglądy na kwestię gospodarki, rozumienie narodu i jego roli,

⁹⁶ Oprócz nich jednocześnie do Falangi i OMP należało jeszcze kilka osób, nie było to jednak osoby powszechnie kojarzone w środowisku (za wyjątkiem pochodzącego z Olkusza Tomasza Panka).

⁹⁷ *Kalendarium*, „Rojalista”, nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 37-39; *Kalendarium*, „Rojalista”, nr 2(48), III-VIII 2010, s. 66-68.

⁹⁸ Zob. <http://www.falanga.booo.pl/idea.html> [30. 06. 2011].

⁹⁹ R. Lasecki, *Tradycjonalistyczny zakon ideowy, czyli czym powinna być OMP*, „Rojalista”, nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 35.

polityki zagranicznej, wydarzeń historycznych i porządku międzynarodowego pozostawić uznaniu poszczególnych członków¹⁰⁰. w odpowiedzi na te postulaty Adrian Nikiel zauważył, że OMP jest stowarzyszeniem autorskim, za którego kształt ideowy bierze on, jako jego prezes i założyciel nadzwyczajną odpowiedzialność, i uważa aspekt programu Organizacji dotyczący kwestii gospodarczych za niezwykle ważny i konieczny do przyjęcia, na równi z legitymizmem i tradycjonalizmem¹⁰¹.

Wydarzeniem, które spowodowało ostateczne i definitywne rozejście się wspólnych dróg (w sensie współpracy personalnej) Falangi z OMP było zawiązanie przez tę pierwszą 4 lipca 2010 roku stosunków z tzw. trzecioświatowymi maoistami¹⁰². Reakcja na to wydarzenie w konserwatywnym środowisku była bardzo szybka i pełna oburzenia. Tydzień po zawiązaniu przez Falangę stosunków z maoistami, 11 lipca 2010 roku na stronie Organizacji Monarchistów Polskich pojawił się apel Jacka Bartyzela, w którym ten polski znawca legitymizmu i zarazem opozycjonista z czasów PRL prosił Adama Danka i Ronalda Laseckiego: „zerwijcie to kompromitujące <<porozumienie>>”¹⁰³. Poniżej tego apelu dodano następującą adnotację: „Władze Organizacji Monarchistów Polskich przyłączają się do opublikowanego wyżej Apelu pana prof. Jacka Bartyzela”¹⁰⁴. Falanga nie zamierzała zrywać współpracy, w obliczu czego Adam Danek, Ronald Lasecki i jeszcze kilka innych osób należących jednocześnie do Falangi i OMP opuściła szeregi organizacji Adriana Nikiela.

Wydarzenie to pozwoliło rozwiać wątpliwości nt. stosunku organizacji do własnego programu i jego elastyczności w takiej kwestii jak postulat urzeczywistnienia całkowicie wolnego rynku w państwie. Pokazało także, iż OMP dba o swoje dobre imię, i nawet kosztem utraty jednych z najbardziej wartościowych członków, nie pozwoli, aby kojarzono ją z jakąkolwiek, nawet najbardziej antysystemową lewicą.

Opuszczenie organizacji przez osoby związane z Falangą, a także odejście kilku innych członków spowodowało swego rodzaju zastój w działalności OMP. Faktem jest, że przez ostatnie cztery lata

¹⁰⁰ Ibidem.

¹⁰¹ A. Nikiel, *Nie tylko ideaq żyjemy...*, „Rojalista”, nr 1(47), VIII 2009 – II 2010, s. 36-37.

¹⁰² Zob. <http://trzciswiat.wordpress.com/> [30. 06. 2011].

¹⁰³ <http://www.legitymizm.org/falanga-apel> [30. 06. 2011].

¹⁰⁴ Ibidem.

stowarzyszenie Adriana Nikiela brało udział w różnych inicjatywach, patronowało konferencjom, publikowało różne oświadczenia¹⁰⁵, *portal legitymistyczny* jest stale aktualizowany. Porównując jednak działalność organizacji w przededniu rozejścia się jej dróg z Falangą, można wyraźnie zauważyć, iż obecna działalność jest – w pewnym sensie – cieniem dawnej działalności. Pośrednio potwierdza to także fakt, że przez ostatnie cztery lata nie wydano żadnego numeru „Rojalisty”. Trudno przewidzieć, czy nadchodzące miesiące i lata będą czasem jeszcze większego zastoju, czy też wręcz przeciwnie, staną się okresem ponownego rozkwitu w działalności Organizacji Monarchistów Polskich.

Podsumowanie

16 listopada 2014 roku Organizacja Monarchistów Polskich będzie świętować swoje 25-cio lecie. Mimo, iż założyciel i prezes OMP osiągnął już wiek dojrzały, nadal jest przekonany o słuszności swoich przekonań i konieczności istnienia jego organizacji. Stowarzyszenie Adriana Nikiela w najważniejszych kwestiach ideowych nie zmieniło swojego stanowiska, nadal wymagając od swoich członków akceptacji OMP-owskiej „triady”: tradycjonalizmu, legitymizmu i wolnego rynku.

Tradycjonalizm w doktrynie organizacji to od samego początku tradycjonalizm katolicki. Jego wyrazem jest sprzeciw wobec posoborowych reform w Kościele, a także umiłowanie Mszy Świętej w klasycznym rycie rzymskim („Mszy Trydenckiej”). Członkowie OMP mogą być zarówno sedewakantystami, zwolennikami linii Bractwa św. Piusa X, jak i reprezentować środowiska indultowe.

¹⁰⁵ Zob. <http://www.legitymizm.org/aktualnosci> [21. 09. 2014]; <http://www.legitymizm.org/konferencje-prelekcje> [21. 09. 2014]; Adrian Nikiel pytany o najważniejsze fakty z działalności organizacji w ostatnich latach stwierdził: „Na pewno warto odnotować naszą współpracę z Solidarnością Walczącą i Centrum Edukacji Historycznej Konspira, w ramach której odbywały się prelekcje pp. Fabisia, prof. Bartyzela, prof. Anny Gemry, a także członków OMP. Poza tym oczywiście były też np. prelekcje w Warszawie. z akcji, to np. współorganizowaliśmy protest po uwięzieniu p. Grzegorza Brauna”. Prezes OMP dodał także: „Na pewno warto odnotować, że kol. Jarosław Iwaszkiewicz został posłem do parlamentu europejskiego”. – informacje przekazane przez Adriana Nikiela autorowi artykułu w e-mailu z dnia 11. 09. 2014. Skarbnik organizacji, Adam Tomasz Witczak pytany o ważne fakty z działalności OMP w ostatnich latach zwrócił m.in. uwagę na nawiązanie kontaktów zagranicznych (wywiady z monarchistami z Węgier, Włoch, Rosji)”. – informacje przekazane przez Adama Tomasza Witczaka autorowi artykułu za pośrednictwem portalu facebook dnia 31. 08. 2014.

Legitymizm oznacza obronę prawa do panowania władców, uznawanych za prawowitych. Mimo, iż Polska nie posiada prawdziwie legitymistycznego pretendenta do tronu, w doktrynie organizacji legitymizm jest bardzo istotnym elementem ze względu na jego implikacje.

Wolny rynek jest dla OMP bardzo ważny, zdaniem tej organizacji, aby ustrój gospodarczy państwa był sprawiedliwy, musi być prawdziwie wolnorynkowy. Poparcie stowarzyszenia dla Kongresu Nowej Prawicy, a wcześniej Unii Polityki Realnej świadczy wyraźnie o ważności postulatów gospodarczych w idei Organizacji Monarchistów Polskich.

Ostatnie lata działalności organizacji, mimo iż były naznaczone „secesją” oddziału lubelskiego i odejściem wielu aktywnych działaczy związanych z Falangą nie spowodowały zakończenia działalności przez stowarzyszenie. Pomimo tych wydarzeń OMP nadal funkcjonuje, organizuje konferencje, prelekcje, publikuje oświadczenia. Planowane jest wznowienie wydawania pisma „w nowej formule i z nową redakcją”¹⁰⁶. To wszystko sprawia, iż działalność organizacji nadal będzie mogła być badana przez politologów.

Literatura

- [1.] Bartyzel J., Legitymizm. Historia i terażniejszość, Wrocław 2009.
- [2.] Bartyzel J., Tradycjonalizm, [w:] Encyklopedia polityczna (red.) Bartyzel J., Szlachta B., Wielomski A., t. 1, Radom 2007.
- [3.] Koziełło T., Myśl konserwatywno-narodowa w Polsce po 1989 roku, „Pro Fide Rege et Lege”, nr 2(61), 2008.
- [4.] Murray Ch., Bez korzeni. Polityka społeczna USA 1950-1980, przeł. P. Kwiatkowski, Poznań 2001.
- [5.] Nikiel A., Głos skrajny, Wrocław 1998.
- [6.] Nikiel A., Narodowy konserwatyzm, Wrocław 1996.
- [7.] „Reakcjonista — Pismo Tradycjonalistycznej Prawicy”, nr VI, 2008.
- [8.] „Rojalista – Pro Patria. Pismo narodowo-konserwatywne”, od nr 1(10), i – III 1994 do nr 2(48), III – VIII 2010.

¹⁰⁶ Informacje przekazane przez Adriana Nikiela autorowi artykułu w e-mailu z dnia 11. 09. 2014.

- [9.] „Rojalista. Biuletyn Organizacji Monarchistów Polskich”, od nr 1, V 1992 do nr 5(9), XI – XII 1993.
- [10.] Wójtowicz N., Organizacja Monarchistów Polskich jako przejaw młodzieżowej skrajnej prawicy (1989-1998), Wrocław 2003.

Strony internetowe

- [1.] <http://archiwum.konserwatyzm.pl/publicystyka.php/Artykul/2913/>
- [2.] <http://www.deon.pl/religia/kosciol-i-swiat/z-zycia-kosciola/art,15371,meksyk-koscielne-nie-dla-legalizacji-narkotykow.html>
- [3.] <http://www.falanga.boo.pl/bb.html>
- [4.] <http://www.falanga.boo.pl/idea.html>
- [5.] <http://www.fronda.pl/blogi/w-okopach-swietej-trojcy/ograniczyc-wolny-rynek,13515.html>
- [6.] <http://kosciol.wiara.pl/doc/2057015.Papiez-przeciw-legalizacji-tzw-miekkich-narkotykow>
- [7.] <http://www.legitymizm.org/>
- [8.] <http://mi.rydzyk.net/0022/zasoby/45.html>
- [9.] http://prawica.net/node/14267?quickspeed_1=1
- [10.] <http://trzciswiat.wordpress.com/>
- [11.] <http://www.upr.org.pl/main/index.php?strid=1&katid=79>

THE ORGANIZATION OF POLISH MONARCHISTS - IDEA AND HISTORY

Summary

Monarchist movements are not overly popular in Poland, one can rarely hear about activities of the monarchists, their postulates and views. This paper makes an attempt to depict the ideals and history of the Organization of Polish Monarchists; a Polish association which has been present in the public space since 1989. The first part of the paper describes the early stages of this organization's activities, the next part contains a review of the three basic ideals underlying the Polish Monarchist Movement: catholic traditionalism, legitimism and the free market. Those three ideals create a certain "ideological triad", the acceptance of which is a pre-requisite for everyone wishing to join the association. The last part lists the most important events and undertakings of the Organization of Polish Monarchists that took place in recent years.

Key words: *monarchy, legitimism, traditionalism, free market, conservatism*